

Monika Baumanová: Vesnické osídlení a těžba nerostných surovin ve vrcholném a pozdním středověku. Západočeská univerzita v Plzni, Plzeň 2012, 146 str. textu, 32 obr.

Oponentský posudek na dizertační práci

Monika Baumanová předložila revidovanou verzi své dizertační práce. Dovolím si v oponentském posudku soustředit se jen na charakteristiku a hodnocení změn, kterými práce od loňského roku prošla.

Struktura práce zůstala bez podstatných úprav, kapitoly 2 a 4 byly rozšířeny o stručné oddíly věnované jednak nástinu historického kontextu vývoje osídlení, jednak interpretaci terénních zjištění v kontextu dějin středověkého železářství (kapitoly 2. 5. 3. a 4. 6.). Beze změn zůstala kapitola 3 pojednávající o terénním výzkumu v mikroregionech Bukov – Radeč a Chýlava na Plzeňsku a jen minimálních korekcí doznala grafická dokumentace.

Autorka se v duchu oponentských posudků pokusila text prohloubit, doplnit o pečlivější analýzu stavu výzkumu, redukovat obecné, místy až povrchní, často se opakující pasáže v kapitole 4. Odstranila valnou většinu faktografických a terminologických omylů. Souhrn těchto úprav nepochybně zvýšil kvalitu textu. Současně – a to je skutečně podstatná změna – se Baumanová snažila o vyrovnání příkrého nepoměru mezi velmi podrobnými, místy snad až samoúčelnými deskriptivními a metodickými pasážemi na jedné straně a nadměrně skromným interpretačním přínosem neobhájené verze práce na straně druhé. Jak již bylo konstatováno v posudku první verze, většina výsledků terénního výzkumu je interpretačně těžko uchopitelná, obtížně datovatelná či početně nereprezentativní a tento handicap už nebylo možné v této fázi práce překonat. Autorka narazila na obvyklé meze informačního potenciálu zaniklých montánních areálů v krajině a při nedostatku zkušeností s tímto typem průzkumu, v důsledku značné redukce zkoumaného problému a neznalosti četné literatury k tématu (zejména německé) se jí nepodařilo tyto meze posunout. Ve druhé verzi textu se však alespoň pokusila hledat odpovědi na některé historické otázky týkající se sociálního kontextu nezemědělských výrobních aktivit a polemicky se vyjádřila např. i k problému ekonomické zonace českého středověkého venkova. Výsledek je stále zatížen nepřesnostmi či jednostranností argumentace, což je důsledkem omezeného souboru relevantní historické literatury, s níž autorka pracovala, stejně jako stále málo konkrétního teoretického východiska práce, modelu, který byl testován. V souhrnu však lze konstatovat, že všechny hlavní výsledky průzkumu byly interpretovány, čímž byla odstraněna hlavní překážka pro obhájení práce. Problém nezemědělských aktivit českého středověkého venkova

ovšem zůstává i nadále badatelskou výzvou. Úspěšnost výsledku bude záviset na míře propojení všech druhů pramenné evidence a na schopnosti skutečně detailní komparace nálezů v rámci středoevropského prostředí.

Práci M. Baumanové doporučuji k obhajobě.

V Plzni, 5. 8. 2012

Doc. Mgr. Karel Nováček, Ph.D